

Válasz Dr Szakály Dezső Docens Úrnak

Nyerki Emil

Karcsú-e a magyar lean?

Értékek megváltozása, korszerű termelés - és minőségmenedzsment eszközök alkalmazása a magyar közép vállalatoknál

című Ph.D. értekezésre adott bírálatára

Köszönetnyilvánítás

Mindenekelőtt szeretném megköszönni Docens Úrnak, hogy elvállalta és magas színvonalon elvégezte a munkahelyi vitára benyújtott értekezés bírálatát, valamint javasolta a Bizottságnak az értekezés elfogadását. Docens Úr összefoglalása, melyben a munkánkat etikai követelményeknek megfelelő, önálló, kreatív, szakmai alkotásnak minősíti megtisztelő, és a disszertáció további fejlesztése szempontjából értékes tanácsokat tartalmaz.

Opponensi véleményre adott válaszok

1, A dolgozat felépítése

Köszönöm Docens Úr pozitív visszajelzését a dolgozat felépítésére vonatkozóan.

2, A kutatási terület behatárolása

„A kutatási terület behatárolása világos, egyértelmű. A mérési módszerek és rendszerek bemutatása szakszerű és meggyőző részletezettségű ahhoz, hogy a saját koncepció megvalósíthatóságát szakértői szinten bizonyítani tudja. A szerző a szakirodalom feldolgozásakor kritikai jellegű megállapításokat is megfogalmazott, amellyel jól segítette a kronológikus és a tartalmi jellegű összevetések áttekintését, megértését és a saját felfogás bemutatását.”

Köszönöm a pozitív visszajelzést a kutatási terület behatárolásáról.

3, Lean menedzsment

„A lean menedzsment történetét bemutató alfejezet, nyúl farknyi véletlenszerű irodalmi tallózásnak tekinthető. Segíti a ráhangolódást, a fogalmi rendszer megismerését.”

Az alfejezet fő célja valóban az Olvasó fokozatos ráhangolása volt a későbbi fejezetben reá váró részletes szakmai információkra. Az átfogó jelleg és a széles témakör miatt – a terjedelmi korlátok mellett – valóban nehéz lett volna rendszerezett áttekintést adni. Így el kell fogadnom az esetlegességgel kapcsolatos észrevételt. „A lean szemléletről és a logisztikai összefüggésekről szóló alfejezetek (3.4. - 3.5.), a disszertáció érdemi részét képezik. Ebben már felismerhető a kutatói gondolkodás és az újszerű rendszerezés, súlypontozás, szintetizálás. Az agilis szervezettel kapcsolatos összefüggések ill. értelmezések hasznosak és

jól érzékeltetik az új keletű irányzatok kialakulását. A lean menedzsment contra Volvo kísérlet összevetés tudománytörténeti értékkel bír, a mára vonatkozó releváns konzekvenciája azonban nincs. A lean contra Toyota összevetés már hasznosabb, hiszen karakterisztizálja a módszertant és filozófiát.”

Megtisztelőnek tartom, hogy Docens Úr a „Lean menedzsment versus Volvo” alfejezetet tudománytörténeti értéknek tartja. Az én értelmezésemben az uddevallai kísérlet más irányú befejezése alapvetően befolyásolhatta volna a lean menedzsment térhódítását. Berggreen cikkeit feldolgozva az uddevallai koncepció számomra egy tudatos „anti-lean” irányt jelent, bár ezt a gyár tervezésekor így még nem jelentették ki –„csak” a gyártósor haláláról beszéltek. Számomra mind kutatóként, mind cégvezetőként nagyon tanulságos az uddevallai „competitive humanistic manufacturing” koncepciója. A későbbi alfejezetben tárgyalt megállapítás szerint a Toyotánál tayloristább szemléletűbb cég nem létezik (Takeuchi et al, 2008) és a TPS nem működhet. a lean menedzsment, és a Toyota vállalati kultúrája nélkül Ebből számomra következik, hogy a lean módszerek mechanikus alkalmazásával nem feltétlenül teljesül a brunneri két alappillér: a dolgozók tisztelete és a veszteségek folyamatos csökkentése (Brunner, 2008). Ennek ellenpontja a Volvo uddevallai koncepciója, amely deklarálta a végrehajtó dolgozói állomány minél magasabb szintű bevonására helyezi a hangsúlyt, és a kreatív, emberközpontú termelés-szervezésből kíván üzleti versenyelőnyt kovácsolni. Ezen ellenpontozást az értekezés javított, nyilvános vitára bocsátott változatában igyekeztem markánsabban kihangsúlyozni.

4, A minőségirányítási rendszerek rövid áttekintése és

5, A kutatáshoz használt „korszerű módszerek” definiálása

Köszönöm Docens Úr elismerő véleményét a fejezetekről.

6. Magyar vállalatok a rendszerváltás előtt – 6 A rendszerváltás hatása a magyar vállalatokra

„A rendszerváltás előtti időszak vállalatának leírása, a célcsoport pontos körülhatárolása nélkül (iparág, méret, piaci orientáció, stb.) egy rövid fejezetben teljesíthetetlen vállalkozás. A leírtakat így, mint – példaszerű elemeket felvillantó - környezeti ernyőt megteremtő részeknek kell tekintenünk, a tárgyalt szempontok esetlegessége miatt. Erényének –az előző alfejezettel együtt- a kortörténeti dokumentumok összegyűjtését és rendszerezését tekintem. Ez fontos azokban a pillanatokban, amikor az intézményes felejtés a tudományos gondolkodásban is erősen tetten érhető.”

Docens Úr rámutatott a fejezet készítésénél legnagyobb fejtörést okozó dilemmára: a terjedelmi korlát és az Olvasóval közlendő információ mennyisége közötti ellentmondásra. Ennek ellenére remélem, hogy a történelmi háttér rövid bemutatása mind az időszakot személyesen átélte, mind a fiatalabb olvasóknak értékes adatforrássul szolgál, valamint meghatározza az értekezés további fejezeteinek történelmi-társadalmi koordinátarendszerét.

9 Kutatási modell, módszertana

„A korábbi fejezetekhez képest minőségi ugrás következett be a disszertációban. A kutatási modellben definiált keretek és a hozzárendelt célok ill. a hipotézisek szakszerűek, egyértelműen meghatározzák a kutatás fő indítékait, prioritásait és következtetési területeit. A hivatkozott elmélettörténeti keretek szakmailag indokoltakká váltak, de szisztematikusabb rendszerezésük továbbra is megoldandó feladat.

„A hipotézisek leírásában többször előfordul a kikacsintó, bennfentes jelzős szerkezet használata. (szakik, barkácmegoldások, stb.) Az új generációnak ezek a jelenségek nem evidensek, értelmezésre szorulnak. A lábjegyzetek ebben sokat segítettek. Oktatási anyagként a fejezet nagyon jól használható, hiszen a fiatal nemzedék számára átfogó képet ad a korszak valós viszonyairól.”

A választott szóhasználattal szándékoltan igyekeztem az adott korszak hangulatát felidézni (Többek között ezért került be a H3 fejezet nyitóbekezdésébe Eszterházy Péter definíciója a „buheráról”) Ezen kifejezéseket általánosan ismertnek tételeztem fel, ez valószínűleg abból a tényből fakad, hogy munkatársi környezetemben a legifjabb korosztály nem képviselteti magát, így értelmezési problémák a mindennapokban nem merülnek fel. Az értekezés munkahelyi vitájára benyújtott változatához képest Docens úr javaslatára ezen kifejezéseket részletesebb magyarázattal láttam el.

„Az empirikus vizsgálatot megalapozó kérdőív szakszerű, jól használható kutatási eszközt testesít meg. A kutatás módszertana megfelel a szakmai követelményeknek, mind az elméleti megalapozottság, mind az empirikus alátámasztottság tekintetében. A lefolytatott mélyinterjúk hasznosan egészítették ki ezeket a kutatási mozzanatokat és a szubjektív, személyorientált hatások felismerése szempontjából jó hozadékat eredményezett. Módszertanilag hasznosak és a minőség szempontjából fontosak az interjú tervek készítéséhez használt szakirodalmi tapasztalatokat összegző útmutatások.”

Köszönöm Docens Úr elismerő szavait. A kérdőív készítése és a kutatás módszertanának kidolgozása több hónapos munka volt, melybe a témavezető mellett kutatómódszertannal foglalkozó kolléga segítségét is kértem, az értekezés módszertani helyessége ennek a csapatmunkának az eredményét tükrözi. Az interjúk készítése során a partnerekkel hasznos és érdekes beszélgetéseket sikerült folytatni, ezt tükröződik az eredményben is.

10, Kvantitatív kutatás

„A kvantitatív kutatás előkészítettsége, tartalma, a minta mérete és annak ellenőrizhetősége megfelel a kutatási követelményeknek. A minta alapján levont következtetések megalapozottak lehetnek. Az operacionalizálás folyamatának és tartalmának bemutatása korrekt segítséget biztosít a tézisek hitelességének elfogadásához. Sok tekintetben példaértékű mozzanata ez a disszertációnak.

A hipotézisek statisztikai értékelése: szakszerű és értékes kutató munka dokumentuma, és egyben a szerző kutatói alkalmasságának bizonyítéka. A működési mód jellemzésére szolgáló klaszter tipológia (Garázs,) szellemes és érzékletes, ugyanakkor szakszerű értelmezési keretet teremt. Ezzel a kutatás legpopulárisabban publikálható részét is megalkotta.

Köszönöm Docens Úr elismerő véleményét a fejezetről. Az Ön által említett tipológia valóban sikeresen publikálható, ám az eddigi tapasztalatok alapján a hallgatóságot erősen megosztja. Ennek ellenére az értekezés egyik legjobban sikerült részének tartom, tervezem önálló assesment módszerre fejlesztését.

11, Kvalitatív kutatás

„A mélyinterjúk disszertációba való beillesztése feleslegesnek tűnik. A dokumentatív szándék érthető és pozitívan minősíthető. Ezzel együtt egy strukturált, a kvalitatív kutatási fázisokra is visszautaló tartalmú tömörítvény méltóbb lenne a disszertáció egészéhez. Erre a szerző is rádöbrent írás közben, de ettől inkább megunt, mint jól megírt ez az alfejezet.”

A kvalitatív kutatási rész célja részben valóban dokumentatív volt, részben pedig egyfajta összegzés adása. Egyetértek azzal, hogy ez kilóg az alapvetően kvantitatív feldolgozásból.

12. Hipotézisek verifikálása

„Ez az új alfejezet nagyon hasznos, ugyanakkor a tézisek kialakítását kiválóan megalapozza. Különösen meggyőzőek az eredmények gyakorlati jelentőségét tagláló megjegyzések, még akkor is, ha ezeket is esetlegesen és nem átfogóaknak kell tekintenünk.”

Köszönöm Docens Úr elismerő véleményét az alfejezetről. Az eredmények gyakorlati jelentőségének bemutatása valóban nem teljeskörű, hiszen egyrészt a tézisek erőssége sem egyenértékű, másrészt egy lehetséges interpretációt, további felhasználási lehetőséget tartalmaz. Az Olvasótól, a konkrét helyzettől függően számos további következtetés és továbbgondolásra alkalmas irány levezethető az eredményekből.

Docens Úr tézisekre adott véleményét, az „összefoglaló megjegyzéseket” és a Bizottságnak a disszertáció elfogadásra adott ajánlását köszönöm, a többéves kutatómunka elismerésének, az elért eredmények visszaigazolásának tartom.

Tisztelettel megköszönöm a bíráló kritikai észrevételeit és megállapításait.

Kérem a Tisztelt Bizottságtól a tézisek valamint jelen válaszom elfogadását.

Dunaújváros, 2015. 04.29.

Nyerki Emil

jelölt